Поштарина плаћена у готову

НОВИ САД
петак
6 септембра
1940

Година VI
Бр. 209(1.594)

ДАН

Главни уредник: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ

Независни информативни дневник
Излази свакодневно осим понедељника
Примерак 1 Д
Месечна претплата 20 д. за земљу 50 за иностранство
Огласи по тарифи

Редакција и администрација Краља Александра 7. — Телефон: 21-05 — 21-06. Чековни рачун код Поштанске штедионице у Београду број 58.460 — Поштански фах број 173 — Рукописи и фотографије се не враћају.

ШЕСТИ СЕПТЕМБАР, НАШ НАРОДНИ ПРАЗНИК

Рођендан Њ. В. Краља Петра Другог

Његово Величанство Краљ Петар Други напуњује данас седамнаест година. Од дана када ће примити у Своје руке Краљевску власт и наћи се пред тешким дужностима и великим одговорностима Владара Краљевине Југославије данас младога Краља раздваја само још једна година.

Шести септембар, рођендан младога Краља Петра, наш је национални празник. Он је у исто време симбол велике успомене на Витешког Краља Александра Ујединитеља, чија је мученичка смрт у Марсељу, пре непуних шест година, у народној души створила још племенитију и топлију љубав за малолетног Сина-Краља. Своју велику, безграничну љубав и оданост, коју је наш народ имао за личност Његовог Родитеља, једног од најзаслужнијих и највећих наших народних владара, пренео је, после Његове трагичке погибије, на младог Краља Петра, коме судбина није дозволила да има више од једанаест срећних дечачких година које је провео, поред Својих Родитеља, као Престолонаследник.

Прошло је већ скоро шест година од како се наш млади Краљ марљиво спрема за Своје владарске дужности које ће примити на данашњи дан идуће године. Шест напорних година, проведених у непрекидном раду и озбиљним студијама, биле су довољне да наш млади Краљ у потпуности изгради Своју личност, стекне и усаврши знања, потребна за тешке задатке који Га очекују.

На данашњи дан, велики празник Срба, Хрвата и Словенаца, цео наш народ широм свих крајева Југославије прожет је великом и искреном радошћу, јер у своме младоме Краљу види оличење своје срећније будућности. Данашњи дан јединствена је прилика за све добре родољубе да се у садашњим тешким приликама у свету осврну на наше заједничке дужности које сви Срби, Хрвати и Словенци имају према својој заједничкој Отаџбини и своме Краљу. Срећа, напредак и благостање народа зависе, несумњиво, од нас самих, нашег рада и начина схватања наших заједничких дужности. Наш млади, још неистрошени сељачки народ, који има тако светле традиције у својој прошлости, пуној и препуној примера његових снажних, великих и херојских потхвата, не треба ни једног тренутка да се плаши за своју будућност. У сарадњи са својим младим, народним Краљем он ће бити увек у могућности да срећно преброди препреке, уколико на њих наиђе, у свом јасно обележеном и историском коду.

Витешко прегалаштво, жарко родољубље и готовост за велике, и највеће, жртве одувек су биле велике особине нашег народа које су му створиле лепо место међу културним народима света.

Живимо у тешким временима. У Европи је рат још увек у пуном јеку. Велики народи воде између себе крваву битку, битку на живот или смрт.

Југославија је остала поштеђена од ратних страхота. Када је рат избио ми смо, прокламајући нашу жељу да останемо неутрални, истовремено предузели потребне мере безбедности. Наша војска и данас будно чува наше границе.

Наша је искрена жеља да се рат у Европи што пре сврши. Док се Европа не смири ми ћемо продужити досадањим путем, путем чувања наше државне независности. А за то време ми ћемо подизати нашу народну снагу, челичити нашу народну дисциплину, јачати наше духовно јединство, које се тако сјајно испољава у јединствености народне воље да у свакој прилици бранимо и чувамо нашу заједничку Отаџбину.

Такав наш пут, такав наш став, није остао незапажен у Европи која добро зна да су темељи Југославије саграђени на костима преко једног милиона њених најбољих синова. Захваљујући баш таквом ставу наше земље, очуван је мир не само на нашим границама, него и на целом Југоистоку Европе и Балкану.

Никада још у нашој историји ни један владар није био стављен пред тако тешке дужности и велике одговорности пред каквим ће се наћи, кроз годину дана, наш млади Краљ. На Своја млада плећа он ће од Свога Стрица, Њ. Кр. Вис. Кнеза Намесника Павла примити у наслеђе велику и срећену државу, већу од Душановог царства, и један велики народ који треба још више духовно да се уједини у непрекидној борби и непрестаним напорима за што бољу изградњу и снажење своје државне и народне заједнице.

Дужност је због тога свих правих родољуба наше земље, на свима њеним странама, да окупе све Србе, Хрвате и Словенце са њиховим светлим традицијама [illegible] делу даље изградње и [illegible] Југославије.

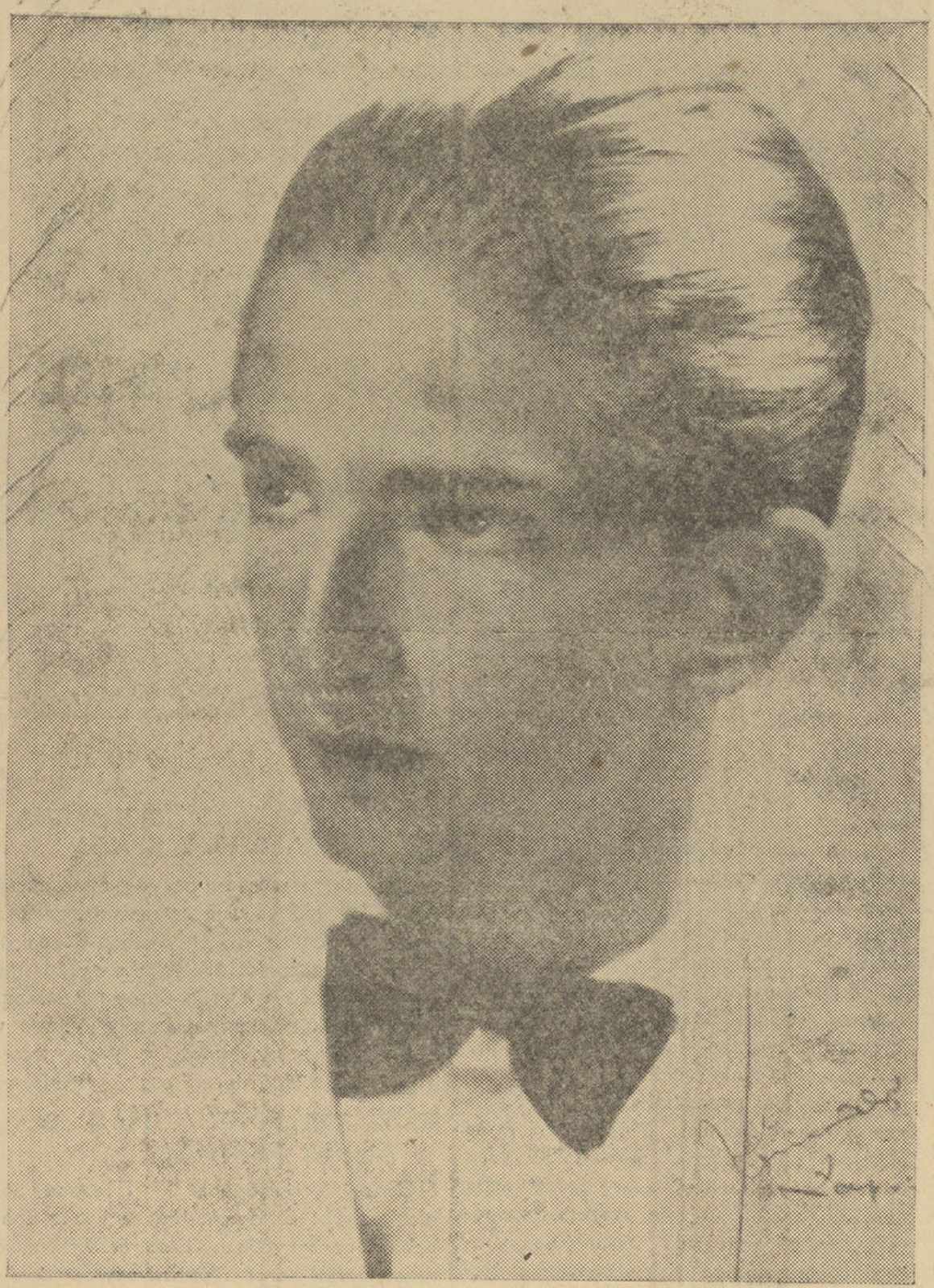

Најновија снимак Њ. В. Краља Петра Другог

Наш млади Краљ

На данашњи дан, пре седамнаест година, 6 септембра 1923, кроз Београд се у рано јутро муњевитом брзином пронела радосна вест да је земља добила Престолонаследника. Пред Новим Двором, у коме се родио првенац Краља Александра Првог и Краљице Марије, окупила се за врло кратко време маса Београђана са великим бројем сељака из околине престонице. Раздрагана маса дуго је клицала срећном Родитељу, Блаженопочившем Краљу Александру, ка да се Он у једном тренутку појавио на једном прозору Новог Двора. За радосни догађај сазнало се, тако исто, врло брзо и у целој земљи која је била врло срећна што је добила Наследника Престола и што је Краљевски Дом постао топло родитељско огњиште.

Млади Престолонаследник је растао брижљиво чуван и негован од Својих Родитеља. У седмој години почео је своје школовање. Основну наставу Му је предавао приватно учитељ. У Својој десетој години млади Престолонаследник је завршио основну школу са одличним успехо.

По завршеној основној школи Престолонаследник Петар је, септембра 1934 године, отпутовао у Енглеску да продужи Своје средњошколско образовање. Али само неколико недеља доцније десила се трагична смрт Краља Александра, и Престолонаследник Петар прекида Своје школовање, и враћа се у Отаџбину где ступа на престо Југославије, као Краљ Петар Други. За време његовог малолетства Краљевску власт врши Намесништво, одређено последњом вољом Краља Александра.

Прва брига Краљевског Намесништва била је да се највећа пажња посвети даљем школовању младога Краља и Његовој темељној припреми за преузимање Краљевске власти на дан пунолетства, 6 септембра 1941 године. Средњошколско образовање било је поверено једном броју стручних и спремних гимназиских професора, поред стручних наставника за спортска вежбања, јахање, пливање, спортске игре, аутомобилизам и др.

Школски рад је почео 7 марта 1936 године. Први час је одржан Њ. В. Краљу тога дана из народног језика. Отада па за четири године и четири месеца млади Краљ је успео брижљивим радом да заврши осам разреда гимназије са одличним успехом и положи Виши течајни испит.

По завршеном средњошколском образовању и положеном испиту зрелости, настава Његовог Величанства Краља је проширена, и спроводи се у већем обиму. Од пре годину дана она обухвата и универзитетске и војне студије. Јер за ово кратко време, до пунолетства, млади Краљ треба да савлада све што је потребно поглавару државе да научи из универзитетских и војних наука.

Војном васпитању младога Краља посвећује се највећа пажња. Јер Краљ је Врховни заповедник војне силе, па према томе и наш Први Војник.

Од почетка октобра прошле године Краљ носи војничку униформу — униформу питомца Војне академије. Прво је неко време био редов, затим је носио чин каплара и поднаредника. Данас он је већ у чину наредника. Војну униформу Краљ носи често и она му стоји врло добро. Са изванредном вољом и љубављу млади Краљ изучава војне науке, и већ сада показује добре резултате.

О универзитетским студијама Њ. В. Краља води бригу један мали број елитних младих професора универзитета. Међу универзитетским предметима прво место заузимају правне и економске гране. Ове године млади Краљ је изучавао приватно право, опште државно право, дипломатску историју и народну економију.

Поред правних и војних наука, наш млади Краљ прати и даље народни језик и књижевност, стране језике и потребна знања из анатомије и физиологије човека, затим медицине и њој сродних наука, хигијене и др.

Целокупно више образовање Његовог Величанства спроводи се најсавесније и по једном утврђеном плану, и пружа наде да ће се добри резултати постићи и у току наредне године.

О целом систему васпитања и спремања Његовог Величанства Краља стара се и води врховни надзор Његов Узвишени Стриц, Његово Краљевско Височанство Кнез Намесник Павле.

Млади југословенски Краљ је данас велики младић. Он је лепога лика, високог раста, правилно развијен, доброга здравља. Из целе Његове личности већ одише и зрачи снага духовног здравља једнога Краља. У Његовим очима, мисли ма и осећањима, у Његовим делима, као и у целокупном Његовом понашању не осећа се више један дечак. У Њему се већ назире личност Краља, који се постепено и чврсто изграђује на једном широком, здравом и правом животном путу. Таквим развијањем наш млади Краљ постаје сваким даном, и све више, нада и понос Своје земље и Свога народа.

Према Својој Узвишеној Мајци Краљ Петар је беспрекоран Син. У љубави и разумевању Свога Сина наша Краљица је нашла огромну утеху и снагу у Своме болу. Између Краљице-Мајке и Краља-Сина постоји заиста дубоко пријатељство проткано љубављу и поштовањем. У нашем сељачком народу не постоји дубље и побожније осећање од љубави и поштовања сина за мајку. Ту расну одлику и традицију оличава, у највећој мери, наш млади Краљ. Према Својој младој браћи Краљ Петар је више него брат. Он је Њихов учитељ, Њихов пример. Свога Стрица, Кнеза Намесника млади Краљ воли и слуша. У сталном и непрекидном додиру са Својим Стрицем младом Краљу се пружа прилика да се користи државничким искуством, знањем, ретком културом и уметничким образовањем Кнеза Намесника. Једном речи, у Краљевском Дому, млади Краљ је радост Своје породице.

Као ђак, студент и војник наш млади Краљ може да служи за пример Својим друговима у Краљевини. На првом месту Он има изванредно развијено осећање дужности. Одличан успех, који показује у школи јесте резултат Његовог свесног рада и вредноће, тачности и уредности, и самосвести о припреми за велики позив који Га очекује. Сведочанства Његових професора и осталих васпитача показују изванредну интелигенцију младога Краља и Његову љубав према раду и дужности. Његове природне наклоности крећу у правцу егзактних наука и модерних проналазака. Механика, физика, мотори, авиони, електрична постројења, радио телеграфија и морепловство изазивају живу пажњу младога Краља, као и природне науке и страни језици. По својим досадањим успесима у раду млади Краљ Петар показује један конструктиван, практичан дух, који истовремено спаја корисно са лепим и практично са напредним. Млади Краљ има одлично памћење и запажање и за најмање појединости. Жељан је увек новина у настави. Учење прати лепа духовна ведрина која је резултат доброга физичког здравља. Његово Величанство воли примере духовитости и одмереног хумора. Ужива у кратким одговорима, у којима нема сувишности. Своје поверење не поклања лако, а туђе поверење уме да цени и да чува. Његови поступци су увек плод самосталног размишљања, и несумњиво је да ће се, доцније, понајпре ослањати на Свој самостални суд.

Млади Краљ Петар је и добар друг. Било у Двору или у планини, на мору или у логору, у раду, спорту или игри, Он је равноправни члан заједнице, друг без замерке, пријатељ без охолности. Он обилује свим великим особинама дружељубља.

Њ. В. Краљ Петар Други и Њ. Кр. Вис. Кнез Намесник Павле

СОМБОР СВЕЧАНО ПРОСЛАВЉА РОЂЕНДАН Њ. В. КРАЉА

Сомбор, 5 септембра. — Грађанство Сомбора на свечан начин прославља сутра рођендан Њ. В. Краља Петра II. Данас увече биће бакљада а сутра пре подне служба у свима богомољама. Затим ће се одржати свечана академија у Соколском дому. Увече, у Официрском дому, биће другарско вече. (ДАН)

ПРОСЛАВА РОЂЕНДАНА Њ. В. КРАЉА У СЕНТИ

Сента, 5 септембра. — Поводом рођендана Њ. В. Краља, данас увече приређује се на обали Тисе венецијанско вече. Сутра ће се одржати служба Божја у свима црквама, а потом свечана соколска академија.

У БАЧКОМ БРЕСТОВЦУ

Бачки Брестовац, 5 септембра. — Просветни одбор Соколског друштва у Бачком Брестовцу приређује на дан рођења Њ. В. Краља Петра Другог забавно вече у просторијама гостионице г. Милана Лазића. После поздравног говора просветара г. Душана Дорошког, изводиће се соколске вежбе. На крају приказаће се позоришни комад „Моравка" из народног живота, с певањем, у једном чину. Почетак је у 20.15 часова.

Другарско вече официра Новосадског гарнизона у част рођендана Њ. В. Краља

Официри Новосадског гарнизона приређују, у част рођендана Њ. В. Краља, на дан 6 овог месеца, другарско вече, у свима просторијама Официрског дома. Нарочитих позивница неће бити, те се моли поштовано грађанство, које посећује Официрски дом, да ово сматра као позив. Одело за господу и даме обично вечерње. Долазак до 21.20 часова.

Претседник владе г. Цветковић у аудијенцији код Њ. Кр. Вис. Кнеза Намесника

Блед, 5 септембра. — Јуче је допутовао на Блед претседник владе г. Драгиша Цветковић. Г. Цветковић се потом одвезао на Брдо где је био примљен у аудијенцију код Њ. Кр. Вис. Кнеза Намесника. После аудијенције г. Цветковић се вратио на Блед.

БАН Г. ДР. ШУБАШИЋ У АУДИЈЕНЦИЈИ

Јуче је допутовао аутомобилом из Загреба на Блед бан Бановине Хрватске г. др. Шубашић, који се одвезао у Дворац на Брду, где је био примљен у аудијенцију код Њ. Кр. Вис. Кнеза Намесника. Синоћ је бан г. др. Шубашић отпутовао за Загреб.

РУМУНСКИ АМБАСАДОР Г. КАДЕРЕ НА БЛЕДУ

Јуче пре подне допутовао је из Београда на Блед румунски амбасадор на нашем Двору г. Кадере. Г. Кадере је отсео у хотелу „Топлице". Амбасадор г. Кадере провешће на Бледу неколико дана на одмору.

МИНИСТАР Г. ПАНТИЋ НА БЛЕДУ

Министар за физичко васпитање народа г. Душан Пантић, који се, као што је познато, ових дана вратио из Немачке, допутовао је данас из Београда на Блед.

Одјелни претстојник Бановине Хрватске г. Богдан Бојкић код бана г. др. Кијурине

Јуче је у Новом Саду боравио службеним послом одјелни претстојник за унутарње послове Бановине Хрватске г. Богдан Бојкић. Г. Бојкић је посетио Бана г. др. Бранка Кијурину са којим се задржао дуже времена у конферисању по извесним питањима послова Сирочадског стола у Сомбору, и то оних који су издвојени из надлежности овог Сирочадског стола и додељени у надлежност Банске власти Бановине Хрватске.

Претставници банатских аграрних заједница код министра пољопривреде г. др. Чубриловића

Београд, 5 септембра. — Јуче пре подне посетили су министра пољопривреде г. др. Бранка Чубриловића претставници Савеза аграрних заједница за Банат, и то претседник г. др. Душан Братић, адвокат из Петровграда, и управник г. Ђока Матић. Претставници Савеза изложили су министру г. др. Чубриловићу стање у коме се данас налазе војвођански колонисти. Замолили су г. др. Чубриловића да им пружи помоћ у циљу набавке семена за потребе банатских земљорадника чланова Савеза.

Министар г. др. Чубриловић је обећао да ће у заједници са баном Дунавске бановине г. др. Кијурином предузети мере да би се изишло у сусрет овим захтевима. (ДАН)

Указ о премештају судија

Београд, 5 септембра. — Указом Краљевских Намесника, премештени су: у Окружни суд у Новом Саду г. Михаило Соловјев, судија 4 групе 1 степена Сремског суда у Новом Саду; у Окружни суд у Петровграду г. Славко Глигоријевић, судија 6 групе Сремског суда у Петровграду.

Њ. В. КРАЉ ПЕТАР ДРУГИ, СТУДЕНТ И ВОЈНИК

Наш млади Краљ се марљиво спрема да кроз годину дана прими пуне одговорности владарске дужности

Наш народ који са пажњом и са много нежности и љубави прати развој и напредак нашег младог Краља, Његовог Величанства Петра Другог, радује се сваком Његовом рођендану, који претставља увек једну годину више у Његовом спремању за узвишене али и тешке владарске дужности које Га очекују. Стога шести септембар претставља не само државни него и народни празник. Шести септембар ове године има и свој посебни значај. Досадашње прославе Свога рођендана Њ. В. Краљ је дочекивао као средњошколски ученик. Данашњи Свој рођендан, међутим, Њ. В. Краљ је дочекао после успешно завршених студија првог дела универзитетских и војних наука, као студент и војник. Поред тога, то је још једини рођендан пред пунолетство које ће Њ. В. Краљ навршити 6 септембра идуће године. Наш народ је увек ценио витешке врлине и стога је умео да обожава своје јуначке владаре. Он се необично радује што је млади Краљ пошао стопама свог Витешког Оца, Блаженопочившег Краља Александра, и што се одмах после завршених средњошколских наука, поред универзитетских, посветио пуном Својом младалачком енергијом и војним наукама. Учитељи Њ. В. Краља необично су задовољни успесима које је у прошлој школској години постигао. Њ. В. Краљ Петар Други, кажу учитељи, показује све врлине Својих славних предака.

Њ. В. КРАЉ СЕ СПРЕМА ЗА ВОЈНИКА

За војску је наш млади Краљ показао нарочиту љубав и разумевање, посветивши се предано изучавању војних наука. Поред теориског рада и студија из тактике, са историским примерима, из фортификације, правила службе, Уредбе о војној дисциплини, војно-кривичног законика, Њ. В. Краљ учествује и у практичним вежбама на терену, Њ. В. Краљ обилази све родове оружја и све врсте јединица наше војске. Његова љубав према војсци је безгранична. Њ. В. Краљ је врховни заповедник војне силе и, према томе, и војник.

Из тактике је Њ. В. Краљ изучавао у првом реду опште појмове, затим елементе сувоземне тактике, елементе поморске тактике и тактичке радње. Из фортификације на програму Његовог изучавања је био кратак преглед историског развића, општи део (дефиниција, подела, задатак, терминологија, цртежи, савремена борбена средства и њихов утицај на фортификационе радове, алат, материјал, радна снага, време), затим технички део (дефиниција, радови за појачање дејства ватре, борбени заклони, саобраћајнице, уређење земљишних предмета за одбрану, склоништа, осматрачнице, препреке, комуникације, везе, маскирање) и примењени део (особине земљишта и његов утицај на утврђивање, утврђивање у одбрани, утврђивање у нападу, утврђивање у нарочитим приликама, извођење радова, обука трупа). Из Правила службе Њ. В. Краљ је учио: први део (војна сила, војнички позив, војничка застава, војничка заклетва, војничке врлине); други део (претпостављени и потчињени, старији и млађи, чин и ранг, чинови у војсци, чинови у морнарици, распознавање чинова, поздрављање, ословљавање, заступање у дужности, заповедање, разни односи војних лица, молбе и жалбе, јављање, отсуства, боловање, свечаности, жалости, употреба војне силе за одржавање унутрашњег реда у држави); трећи део (устајање, молитва, обзнана, збор, обед, повечерје, рапорт, заповест и наредба, преглед о бројном стању, ређање на служби, дежурство, ред у касарни, лекарски преглед, купање, пожар, узбуна, припрев ност); четврти део (стражарска служба врсте стража, знаци распознавања, развод стража, смена страже и стражара, дужности и ред на стражама, дужности стражара, осматрање стража и стражара). Исто тако, Њ. В. Краљ је учио и важније одредбе осталих прописа који стоје у тешњој вези са правилима службе (важније одредбе Закона о устројству војске и морнарице, уредбе о положајима, надлежностима и властима старешина у војсци, уредбе о одећи војске, егзерцирних правила). Њ. В. Краљ је, затим, у програму наука учио Уредбу о војној дисциплини и војни кривични законик, као и војну географију.

Њ. В. Краљ Петар Други,
који је сада у чину наредника-питомца Војне академије, на коњу

Њ. В. КРАЉ ИЗУЧАВА ПРАВНЕ И ЕКОНОМСКЕ НАУКЕ

Поред војних наука, настава Њ. В. Краља, од пре годину дана, обухвата и универзитетске студије. Јер за ово кратко време, до пунолетства, млади Краљ треба да савлада све што је потребно поглавару државе да научи из универзитетских и војних наука. Универзитетске науке предају Њ. В. Краљу професори универзитета. Прво место међу универзитетским предметима заузимају правне и економске гране. Млади Краљ је ове године изучавао приватно право, опште државно право, дипломатску историју и народну економију. Њ. В. Краљ се упознаје са основним појмовима права, са историјом постанка значајних законика, наших и страних, са правилима која важе за основне установе грађанског живота, породице, својине, уговора и др. Из државног права Њ. В. Краљ се упознаје са теоријом о држави као правно-политичкој установи. Њ. В. Краљу се, углавном, предаје о елементима државе, о народу и власти, о државним функцијама, о државним облицима, о државним типовима, о сложеној држави. Са великим интересовањем Њ. В. Краљ прати студије из дипломатске историје, као историје спољне политике држава. Из ове области историске науке Њ. В. Краљу се у сажетој форми, пружа преглед политичких односа који су постојали у прошлости међу државама. Изучавајући економске и финансиске науке, Њ. В. Краљ се упознаје са основним начелима организације народне привреде и са механизмом економског живота.

СТУДИЈЕ КЊИЖЕВНОСТИ И ЈЕЗИКА

Поред државних и војних наука, наш млади Краљ и даље прати народни језик и књижевност. Исто тако и даље изучава стране језике и добија потребна знања из анатомије и физиологије човека, затим из науке о заразним клицама и инфективним болестима, из хигијене и др.

Њ. В. Краљ је читао и тумачио дела најпознатијих и најбољих наших писаца (Петра Петровића Његоша, Ивана Гундулића, Ивана Мажуранића, Вука Караџића, Јована Стерије Поповића, Љубомира Ненадовића, Франца Прешерна, Милована Глишића, Богдана Поповића, Јована Скерлића и других). У наставном програму изучавања народне књижевности и језика затим је студирао естетску и књижевну вредност одабраних текстова, у прози и стиховима, поуке о правилности и чистоти нашег језика, дикцију и правопис.

Њ. В. Краљ је од живих језика учио немачки и француски, а уједно је проучавао немачку и француску књижевност, вежбао се у читању, писању, преводу, примени граматичких правила и конверзацији.

Медицинским наукама у прошлој школској години такође је посвећена велика пажња.

ГИМНАСТИКА, ЈАХАЊЕ...

Упоредно с тим, предвиђена су била и потребна вежбања ради правилног физичког развијања Њ. В. Краља. Све је то, разуме се, било подешено с обзиром на дужину времена које се имало на расположењу.

Гимнастика није била занемарена. Њ. В. Краљ је вршио вежбе за формирање тела (просте телесне вежбе, вежбе медицинском лоптом, вежбе гвозденим куглама, вежбе на лествицама и на шведској клупи), затим вежбе за изазивање ефекта (лака атлетика, вежбе на справама, вежбе на земљи, игре, стројне вежбе), естетске вежбе (ритмичке вежбе уз песму) и утакмице.

Њ. В. Краљ је учио и јахање. Њ. В. Краљ већ врло вешто узјахује и сјахује, дивно се држи на коњу и јаше као искусни јахач. Јахање је Његов омиљени спорт.

Настава је извођена по савременим методама. Из сваког предмета градиво је одабирано тако да се сводило само на оно што је битно и неопходно. Предавања су извођена на лак и убедљив начин, већином у облику разговора, узајамних дискусија, семинарских вежбања. Искоришћаване су све врсте учила, да би се што боље и разумљивије претставило оно о чему се говори. Где је било могуће да се нешто прикаже очигледно и практично, то је увек и учињено. Тако су војне науке у знатној мери предаване посредством практичних вежбања. Поред тога, наставници су састављали и давали изводе из својих предмета у којима је убележавано оно што се на часовима прелазило. Тако се Њ. В. Краљ потсећао на предавања и учвршћивао стечена знања.

Као што се види, целокупно образовање Њ. В. Краља спроводи се најсавесније и по утврђеном плану. О целом систему васпитања и спремања Њ. В. Краља стара се и води врховни надзор Његов Узвишени Стриц, Њ. Кр. Вис. Кнез Намесник Павле.

Свечана прослава рођендана Њ. В. Краља у Новом Саду

Програм свечане прославе

Нови Сад ће и ове године прославити рођендан Њ. В. Краља Петра Другог на најсвечанији начин. Већ у току данашњег дана излози свих новосадских трговина украшени су великим сликама Њ. В. Краља и државним тробојкама. На свима зградама, како онима у центру тако исто и на периферији, истакнуте су државне заставе. Банска палата ће бити вечерас свечано илуминирана.

Због прилика у свету, уобичајена бакљада ће ове године изостати. Судећи по свему, Нови Сад, метропола Војводине и седиште Дунавске бановине, прославиће Шести септембар спонтано и уз учешће целога грађанства, дајући одушевљено доказа о својој великој љубави и привржености према младоме Краљу и народној Династији Карађорђевића.

Свечаности поводом рођендана Њ. В. Краља отпочеће још данас. Према наредби команданта места, дивизиског генерала г. Чедомира Станојловића, у свим јединицама Новосадског гарнизона одржана су предавања војницима о Династији Карађорђевића и значају Шестог септембра, као рођендану Њ. В. Краља Петра Другог. Вечерас, када војничке трубе буду позвале војнике на вечерњу молитву, са стародревне петроварадинске тврђаве биће испаљено 11 топовских метака. То ће бити знак да су свечаности прославе рођендана Њ. В. Краља отпочеле.

РАСПОРЕД СВЕЧАНИХ БЛАГОДАРЕЊА У ХРАМОВИМА

На сам рођендан Њ. В. Краља, ујутру, за време јутарње молитве са бедема горњег града биће испаљен 21 топовски метак. У току преподнева, у храмовима свих вероисповести, биће одржана свечана благодарења, којима ће присуствовати претставници војних и цивилних власти, националних, витешких, културно-просветних и хуманих друштава, привредних и других установа и целокупног јавног живота Новог Сада.

Благодарења ће се одржати по распореду који је утврђен овако: у 8 часова, у петроварадинским црквама Узвишења Св. Крижа, у Људевитовом долу и Св. Рока у Роковом долу; у 8.45 часова, у римокатоличкој катедрали на Тргу Ослобођења; у 9 часова у грчкокатоличкој цркви (Милетићева ул.); у старокатоличкој цркви у Петроварадину, у српској православној војној цркви и у евангеличкој цркви у Јована Суботића ул. (за Словаке); у 9.15 часова, у православној Саборној цркви; у 10 часова у јеврејској синагоги и у евангеличкој цркви (за Немце).

Нарочито ће свечано бити благодарење у Саборној цркви. У Пашићевој улици, пред црквеном портом, биће постројена једна чета Јуришног батаљона са заставом и музиком, која ће одати поздрав високим претставницима војних власти приликом њиховог доласка на благодарење. Благодарењу ће присуствовати сви активни официри и војни чинови ници Прве армиске области, Потиске дивизиске области, Јуришне команде, Речне флотиле и Прве ваздухопловне базе, поред највиших претставника цивилних власти и целокупног јавног и привредног живота Новог Сада.

Њ. В. Краљ, у пратњи Свога гувернера генерала г. П. Косића, приликом обиласка једне војне јединице проба јело војника

СВЕЧАНА СОКОЛСКА СЕДНИЦА

После богослужења у свима храмовима, у великој позоришној дворани Народног спомен-дома, биће одржана свечана седница Соколске жупе и соколских друштава Нови Сад и Петроварадин. У 11 часова, после соколског поздрава, свечану седницу ће отворити старешина Соколске жупе г. др. Игњат Павлас. Затим ће бити прочитана Соколска посланица. Седница ће бити завршена певањем свесловенске химне „Хеј Словени“.

ПРИЈЕМИ КОД БАНА Г. ДР. КИЈУРИНЕ И КОМАНДАНТА АРМИЈЕ, АРМИСКОГ ГЕНЕРАЛА Г. ПЕТРОВИЋА

После свечане соколске седнице у Народном спомен-дому, бан г. др. Бранко Кијурина обавиће свечани пријем у Кр. Банској управи, где ће примати честитања поводом рођендана Њ. В. Краља. У палати Прве армиске области пријем ће, такође, обавити и командант Прве армиске области, армиски генерал г. Милорад Петровић, који ће примати честитања од команданта места и Потиске дивизије, команданта Јуришне команде и свих команданта и старешина на положају команданата појединих јединица Новосадског гарнизона. За време пријема код команданта Прве армиске области пред зградом Армије концертираће војна музика.

СВЕЧАНА ПРЕТСТАВА СРПСКОГ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА, ЛАКО АТЛЕТСКЕ УТАКМИЦЕ НА СОКОЛСКОМ ЛЕТЊЕМ ВЕЖБАЛИШТУ

Поводом рођендана Њ. В. Краља Српско народно позориште приређује у 15 часова, у дворани хотела „Слобода“, свечану претставу за народ и војску. На програму је рецитација „Живео Краљ“, коју ће извести управник позоришта г. Драгољуб Сотировић, а затим ће чланови ансамбла извести „Кир Јању“ од Стерије.

У исто време на соколском летњем вежбалишту Спомен-дома одржаће се лакоатлетске утакмице у разним дисциплинама између соколских наштајаца и новосадских скаута.

ВОЈНА МУЗИКА СА ОДРЕДОМ ВОЈНИКА ПРОМАРШИРАЋЕ ПРЕДВЕЧЕ КРОЗ ГРАД

После подне од 17 до 18.30 часова, по наређењу команданта места, концертираће војна музика пред штабом Потиске дивизије. А затим, пре повечерја, музика и значари Седмог пешадиског пука „Краља Петра Првог“ проћи ће улицама: Милетићевом, Дворским пролазом, Шумадиским Тргом, Светозара Марковића, Дунавском, Краља Петра I, Краља Александра, Поштанском, Краља Петра Другог улицом, све до касарне Краља Александра. Ту ће значари отсвирати повечерје. Музику ће при опходу кроз град пратити један одред војника.

СОКОЛСКА АКАДЕМИЈА У СПОМЕН-ДОМУ

У 20,30 часова, у великој позоришној дворани Спомен-дома, одржаће се свечана соколска академија. Програм академије је утврђен овако: поздравна реч просветара г. Миодрага Јовановића адвоката; Д. Филиповић: вежбе на греди, које ће извести женски нараштај. Затим ће мушки нараштај извести скоке преко козлића, а женски нараштај слетске просте вежбе. Најзад ће бити изведене разне вежбе на справама и вежбе с пушкама.

После свечане академије одржаће се игранка.

У низу свечаних приредаба, у част рођендана Њ. В. Краља, једна од најзначајнијих ће свакако бити другарско вече официра Новосадског гарнизона, које се приређује у Официрском дому, са почетком у 21.30 часова.

БЛАГОДАРЕЊЕ НА КРАЉЕВ РОЂЕНДАН У САБОРНОЈ ЦРКВИ

Благодарење почиње у 9.15 часова. Пева Хор Саборне цркве под управом г. Милутина Ружића, професора. Царју небесни — Маринковића, Оче наш — бугарско, соло г. Душан Цветковић, Велика јектенија — Гречаниновa, Бог Господ... Благодарни суште — Мокрањца Сугуба јектенија — соло гђа Фема Калембер, Тебе Бога хвалим — Мокрањца, Многаја љета — Станковића, Буди имја Господње — Добри Христова, Силно на земљи — Бортњанског (102).

Како је Њ. В. Краљ провео свој годишњи одмор

Њ. В. Краљ је овогодишњи велики школски одмор провео у заслужном одмору. Највећи део распуста Њ. В. Краљ је искористио за Своје омиљено летње спортове. Извесно време је провео на Брду, где је био гост Њ. Кр. Вис. Кнеза Намесника Павла. Потом је неколико недеља логоровао са једном групом Својих вршњака на Межакли (испод Триглава). Телесно и духовно освежен, Њ. В. Краљ моћи ће мирно да дочека почетак идуће школске године, у којој има да савлада и последњи, завршни део правних и војних наука и да се уопште припреми за вршење владарске дужности. Ако се при томе има у виду примерна марљивост и истрајност коју је Њ. В. Краљ показивао у досадашњем Своме раду, онда се може поуздано рећи да ће Он и у овом завршном делу својих студија показати исти успех и исте резултате, тако да ће крајем наредне школске године бити потпуно спреман да прихвати узвишене, али и пуне одговорности владарске послове.

Наш народ са великом љубављу и нежношћу прати ове напоре свог младог Краља и радује се Његовим успесима и врлинама, које су гарантија срећне будућности Југославије.

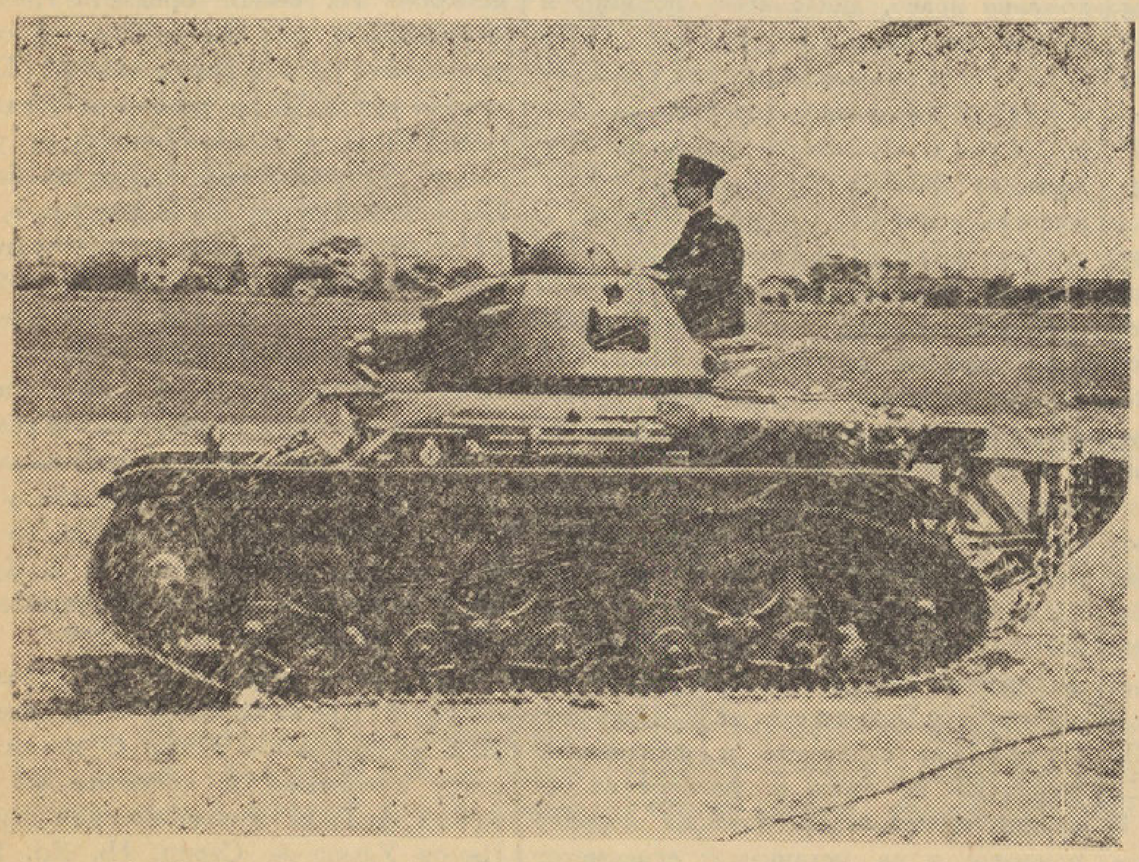

Њ. В. Краљ, наш први војник, управља једним тенком

Ауторитативно државно уређење у Румунији

Г. Антонеску је добио пуна овлашћења за управљање земљом

Краљевим указом укинут је устав од фебруара 1938 године и распуштена су законодавна тела

Мађарске трупе улазе у Ердељ

Букурешт, 5 септембра. (А.А.) — Агенција Стефани јавља:

Нови претседник румунске владе генерал г. Антонеску добио је овлашћења која се могу сматрати скоро диктаторским. У сваком случају може се рећи да је Румунија од јутрос ауторитативна држава, на чијем се челу налази генерал г. Антонеску.

Примивши мандат од Његовог Величанства Краља, генерал г. Антонеску покушао је да образује владу у сарадњи са члановима Гвоздене гарде, али они су одбили да сарађују у једној влади која се није битно разликовала од претходне владе.

После тога, Његово Величанство Краљ Карол примио је у аудијенцију генерала г. Антонеска, који је изјавио да после одбијања чланова Гвоздене гарде да уђу у владу неће моћи да је састави, осим ако добије пуна овлашћења. Његово Величанство Краљ Карол дао је ова овлашћења генералу г. Анточеску, који ће на основу тих овлашћења управљати судбином румунске државе.

Букурешт, 5 септембра. (А. А.) — ДНБ јавља:

Нови претседник румунске владе генерал г. Антонеску положио је ноћас заклетву.

Краљевим указом укинут је устав од фебруара 1938 године и распуштена су законодавна тела.

Другим указом претседнику владе генералу г. Антонеску дају се пуна овлашћења ради управљања румунском државом.

Његово Величанство Краљ задржао је за себе следеће прерогативе:

Врховну команду над државном оружаном силом, право ковања новца, давање ордена, право помиловања, акредитовање дипломатских претставника у иностранству и закључивање међународних уговора.

Измена постојећих закона, као и именовање министара и државних потсекретара, вршиће се краљевим декретом са премапотписом министра претседника. Све остале државне функције врши непосредно претседник министарског савета.

Будимпешта, 5 септембра. (А.А.) — ДНБ јавља:

Јутрос у 7 часова отпочеле су мађарске трупе да улазе у уступљене крајеве северног Ердеља.

Трупе, према утврђеном програму за предају тих крајева, улазе у Ердељ на свима отсецима, изузев на отсеку Нађварада (Орадеа Мареа).

ДНЕВНА ЗАПОВЕСТ РЕГЕНТА Г. ХОРТИА МАЂАРСКОЈ ВОЈСЦИ

Будимпешта, 5 септембра. (А.А.) — МТИ јавља:

Поводом враћања Мађарској познатих територија, регент г. Хорти упутио је мађарској војсци следећу дневну заповест:

„Војници,

Један део неправди Трианонског уговора поправљен је. Ми маршујемо да би поново заузели један део наше хиљадугодишње баштине. Својој браћи Мађарима у Ердељу носимо слободу, а братску љубав лојалним мањинама. О овоме водите рачуна када будете у име Бога и отаџбине кренули.

Напред, до врхова Карпата“.

Са заседања Сталног савета привредних организација и установа из Дунавске бановине истакнут је захтев да се престане са цепањем привредног јединства државе

Јуче после подне, у Пољопривредној комори Дунавске бановине, у Новом Саду, одржана је седница Сталног одбора централних привредних установа са територије Дунавске бановине, на којој је претресано стање у привреди Дунавске бановине, а нарочито у вези са уредбама које су у последње време донесене.

Седници су присуствовали претставници свих привредних организација који сачињавају Стални одбор.

Овом састанку присуствовао је министар саобраћаја инж. г. Никола Бешлић, бан г. др. Бранко Кијурина, претседник општине града Новог Сада г. др. Милош Петровић и начелник пољопривредног одељења Банске управе инж. г. Каменко Ћирић. Седницу је отворио претседник Сталног одбора г. Милан Бацак, претседник Пољопривредне коморе и Савеза пољопривредних комора, који је образложио потребу заједничког расматрања стања у привреди у вези са уредбама које су у последње време донесене. Истакао је значај овог састанка, јер се г. Министру и г. Бану даје могућност да упознају становиште и захтеве привредних кругова из Дунавске бановине а у вези са садашњим стањем у привреди.

После тога поднео је реферат инж. г. Борислав Костић, главни секретар Пољопривредне коморе, у коме је изнео основне карактеристике стања створеног последњим уредбама у најглавнијим гранама пољопривредне производње. Изневши становиште и захтеве Пољопривредне коморе Дунавске бановине, приказао је даље стање на житном тржишту, у сточарству, појединим производњама индустриског биља, као и пореско оптерећење пољопривредника у вези са укидањем снижења земљарине.

Затим је г. др. Славко Станић, главни секретар Трговинско-индустриске и занатске коморе, поднео реферат о деловању последњих уредаба на привреду Дунавске бановине. Нарочито је нагласио последице цепања јединства привредног подручја државе, стварањем самосталног привредног подручја Бановине Хрватске што се најбоље показало забраном и стежавањем извоза дрвета са подручја Бановине Хрватске, које још и сада постоји. Изнео је ђаве последице уредаба које обилују празнинама и не обухватају све елементе неопходно потребне за успешно дириговање привредом.

Г. Душан Ковачевић изнео је стање у сточарству, а нарочито тешко стање у свињарству, нагласивши неопходност довођења у сразмер цена стоке са ценама сточне хране.

Г. Ђока Балашевић говорио је о стању на тржишту огревног дрвета, истакавши потребу забране извоза дрвета из Југославије, пошто резерве огревног дрвета има, али велики трговци су незадовољни максимираним ценама и желе дрво да извезу.

Г. Бора Ивановић је указао на потребу нормализовања стања у привреди.

Г. Ловрић, претставник индустрије уља из Петровграда, изнео је тешкоће индустрије уља које је створила најновија Уредба о уљарицама и јестивом уљу.

Г. др. Живојновић, претставник Земаљског савеза за пољопривредни кредит, упозорио је на опасност цепања јединства привредног подручја.

Министар саобраћаја инж. г. Бешлић захвалио се присутнима на излагањима изразивши жељу да буде у сталном контакту са привредним круговима Дунавске бановине, да би увек било благовремено упознат са њиховим становиштем и њиховим захтевима.

Бан г. др. Кијурина такође је изразио задовољство што је дошло до колаборације свих привредних установа са територије Дунавске бановине, те је тиме олакшано сазнавање заједничких захтева свих привредних редова Дунавске бановине у вези са стањем у привреди.

На крају седнице донет је једнодушан закључак да се захтева: да се цела држава третира као једно привредно подручје, да се престане са цепањем привредног јединства државе, те да се увек имају у виду интереси целине.

Иницијативом бана г. др. Кијурине предузеће се читав низ мера за што успешније снабдевање становништва Дунавске бановине животним намирницама и сузбијање скупоће

У СВИМА ГРАДСКИМ ОПШТИНАМА ОСНИВАЈУ СЕ АПРОВИЗАЦИЈЕ КОЈЕ ЋЕ ВОДИТИ ГРАДСКА ПОГЛАВАРСТВА У СОПСТВЕНОЈ РЕЖИЈИ. — У СРЕДУ, 11 О. М., ПОД ПРЕТСЕДНИШТВОМ Г. БАНА, ОДРЖАЋЕ СЕ У БАНСКОЈ УПРАВИ ВАЖНА КОНФЕРЕНЦИЈА СВИХ ПРЕТСЕДНИКА ГРАДСКИХ ОПШТИНА

Како сазнајемо Бан г. др. Бранко Кијурина, у циљу обезбеђења снабдевања становништва Дунавске бановине са најпотребнијим животним намирницама, издао је наређење свима претседницима градских општина да приступе оснивању месних апровизација које би се старале да, у сопственој режији, врше поменута снабдевања. Да би се претседници градских општина упознали са свим интенцијама г. Бана, као и да би органи Краљевске банске управе могли из непосредних извештаја добити праву слику о приликама и потребама појединих градова и становништва позвао је г. Бан претседнике градских општина за 11 о. м. на конференцију која ће се одржати у просторијама Банске управе под његовим претседништвом.

На овој конференцији расправљаће се питање организовања и правилног функционисања поменутих градских апровизација, питање ефикасног сузбијања скупоће као и сви проблеми који су с тим у вези. Као нарочито актуелно расправиће се посебно питање снабдевања становништва хлебом, брашном и огревним дрветом.

Осим тога г. Бан је у циљу ефикасног рада саме Банске управе по свим питањима организовања рада власти око снабдевања становништва животним намирницама, сузбијања скупоће и уопште правилног рада свих органа власти одредио да се при Одељењу за трговину, обрт (занатство) и индустрију, у чијим је рукама сконцентрисан цео тај посао, организују као саветодавне установе Одбор за снабдевање становништва бановине животним намирницама и Одбор за саобраћајна питања у сврху набавке потребних животних намирница. Према овој одлуци, у оба Одбора делегираће своје претставнике — стручњаке Управно, Пољопривредно, Техничко, Социјално и Финансиско одељење, те Шумарски и Ветеринарски отсек Банске управе. Сврха ових одбора биће, дакле, претресање свих питања у вези са проблемом исхране становништва Дунавске бановине, давање стручних мишљења и стављање конкретних предлога ради предузимања потребних мера. У нарочито важним случајевима сазиваће се посебне седнице ових одбора, на којима ће поред редовних претставника стручњака присуствовати и лично начелници одељења, односно шефови отсека Банске управе под претседавањем г. Бана.

Идући број „Дана“

због празника Шестог септембра изићи ће у суботу у редовно време, са датумом од 8 септембра

Поведена је акција да се корзо из улице Краља Александра премести на сквер испред палате Банске управе

Новосадски корзо на свом данашњем месту скучен је, нездрав и изложен саобраћају, док је аутострада одвојена од колског пута и довољно пространа

Наглим порастом броја становништва у Новом Саду порастао је знатно број школске и остале омладине. И као један од озбиљних проблема с којим се, зачудо, досад нико није позабавио, појавило се питање вечерњег шеталишта, корзоа, за Новосађане. Одмах после рата Новосађани су се шетали, углавном, левом страном Краља Петра улице, од угла Дунавске улице па до зграде Матице српске. Кад је прекопута од Грозингерове апотеке пробијена улица према мосту Краљевића Томислава, вечерње шеталиште Новосађана пренесено је на садашњи терен, тј. од Живојновићеве дрогерије до зграде Апелационог суда.

Овај део Трга Ослобођења и Краља Александра улице, међутим, показао се последњих година као прилично мали и скучен да прими све оне младе Новосађанке и Новосађане, који у први вечерњи сутон воле да изиђу мало у шетњу, да се нађу са познаницама и познаницима, да тако у шетњи претресу све дневне догађаје који интересују нашу омладину и, једном речи, да у друштву, после дневног рада, пријатно проведу сат-два. Штавише, ни одвајањем ђачког корзоа од грађанског питање није решено најповољније. Шетачи су из дана у дан ницали као печурке, а корзо је из недеље у недељу бивао све пунији. Данас се новосадским корзом скоро не може проћи од силне гурњаве. Као што је познато, полициске власти су још пре две године забраниле да се пролазници шетају и доњим делом тротоара, тако да је шетачима остављен на располагање само горњи део. Наравно да је овакво вечерње шеталиште Новосађана, какво је данас, више него скучено. Поготово сада лети, када на томе тротоару и једна велика кафана рашири своју „летњу терасу“ и тиме закрчи шетачима и онај мали део слободног простора за шетање.

Несумњиво је да новосадски корзо не може дуго остати на месту на коме се данас налази. Овакав тескобан и скучен какав је данас, и за утростручени број шетача према броју од пре десет година, он је више штетан, него што је од користи Новосађанима. Затим позната је ствар да су Трг Ослобођења и Краља Александра улица најпрометнија места у Новом Саду. Многобројни аутомобили и камиони крстаре овим улицама до касно у ноћ, па није реткост да се у тим улицама подигне и прилична прашина, тако да би корзо безусловно требало преместити на друго место већ и из хигијенских разлога. Јер не треба заборавити да близина трамвајске пруге и изванредан саобраћај у тим улицама угрожавају и животе шетача, који се, при великим гужвама, спуштају и на доњи део тротоара.

Колико смо обавештени, ускоро ће се од извесних новосадских грађана повести акција да се корзо премести са садашњег места. Покретачи акције посетиће у тој ствари управника полиције г. Тодора Војновића и претседника Новосадске општине г. др. Милоша Петровића, који су једино меродавни да по овом питању донесу одлуку.

Пао је предлог да се корзо премести на сквер који се налази уздуж палате Банске управе. То место је, најзгодније и најпространије. Асфалтирани пут пред палатом Банске управе дугачак је бар исто толико колико и данашњи корзо. Међутим, сквер је двапут шири него тротоар на Тргу Ослобођења и у Краља Александра улици, тако да ће се мимоилажења моћи обављати потпуно несметано. Још нешто говори у прилог овом избору. Сквер пред Банском управом је одвојен од колског и саобраћајног пута и претставља потпуно посебан простор, довољно дугачак и врло широк. Он служи преко дана искључиво за паркирање аутомобила пред палатом Банске управе. Увече је сквер, с обзиром да се у Бановини у то време не ради, потпуно слободан, на њему се не обавља апсолутно никакав саобраћај и на њему се, у вечерњим часовима, не налази ни један аутомобил.

Близина парка и Дунава најбоља су гарантија да би шетачи на томе месту имали, заиста, ваздух „из прве руке“. Значи, да је то место и са хигијенског гледишта неупоредиво боље од садашњег. Поред тога, сам Булевар Краљице Марије и онај простор пред палатом Банске управе, у случају премештаја вечерњег шеталишта на то место, знатно би оживео и, уз нешто бољу илуминацију, добио би величанственији изглед. Дакле, са мало настојања и уз разумевање надлежних, корзо би свакако требало преместити на тротоар испред Банске управе.

Редовно купање у Новосадско минерално одно води значи: здравље

Виноградари и воћари Дунавске бановине конферисаће у Ср. Карловцима 28 и 29 септембра

Истовремено ће бити отворена изложба фрушкогорског вина, грожђа и воћа

Сремски Карловци, 5 септембра. — Фрушкогорска пољопривредна подружница организује у Сремски Карловцима 28 и 29 септембра ове године конференцију виноградара и воћара Дунавске бановине са изложбом фрушкогорског вина, грожђа и воћа. Конференција ће се одржати у суботу 28 септембра а други дан одржаће се свечана седница и отварање изложбе у Соколском дому Др. Лазе Поповића. Као референти по разним питањима из виноградарства и воћарства позвати су наши најпознатији пољопривредни стручњаци, професори Универзитета и чиновници Пољопривредне коморе Дунавске бановине из Новог Сада.

Пре неколико дана одржана је седница Управног одбора Пољопривредне подружине на којој је извршен избор Изложбеног одбора, који ће организовати Изложбу и конференцију. У овај одбор ушли су: за претседника г. Пера Јовановић, за секретара г. Живомир Милојевић, управник бановинског расадника, за чланове гг. Душко Поповић, школски надзорник, Илија Илић, Јовица Цветић, Раденко Живановић и Бошко Коларевић. Одбор је одмах приступио раду око припреме ове приредбе која ће тих дана привући у Сремске Карловце огроман број посетилаца. Већ је упућен позив Министру пољопривреде, Бану Дунавске бановине, Пољопривредној комори Дунавске бановине, свима задружним пољопривредним организацијама у Дунавској бановини, врло великом броју угледних личности и познатих пријатеља Сремских Карловаца и фрушкогорског виноградарства.

Изложбени одбор за ову приредбу није још добио никакву помоћ, изузев помоћи Српског пољопривредног друштва из Београда. Очекује се помоћ Министарства пољопривреде и Банске управе Дунавске бановине, од које ће се суме набавити виноградарско-воћарске справе и алати који ће се, као награде, разделити најбољим излагачима вина, грожђа и воћа. Подружина је за неколико година свога постојања осигурала за ову приредбу преко 15.000 динара. На изложби наступаће виногради и воћари са територије срезова: иришког, илочког, старопазовачког и сремскокарловачког.

Ма да ове године виногради нису најбоље понели, ипак у Фрушкој Гори има одличног старог вина, затим има нешто мање воћа и грожђа. У изложбеном одбору изјављују да виноградаре Дунавске бановине ове године, више него икад интересују тешке прилике у којима живе и са којима се боре, те очекују врло велики број виноградара на конференцији која почиње 28 о. м. а такође очекују још већи број потрошача вина који ће доћи да упознају чувена вина Фрушке Горе.

Ж. МИЛОЈЕВИЋ

У Кићу ће се одржати велика ловачко-стрељачка утакмица у гађању на глинене голубове

На дан 15 септембра о. г. приредиће се, под покровитељством бана г. др. Бранка Кијурине велика ловачко-стрељачка утакмица у гађању на глинене голубове у Кићу, за првенство Новосадског среза и Шајкашке.

За ову приредбу изабран је нарочити приређивачки одбор на челу са претседником Савеза г. мр. Ј. Дивилдом и претседником ловачког удружења у Кићу г. М. Симином.

Пошто је ово прва приредба ове врсте у овој години, то се очекује рекордан број ловачких стрелаца и посетилаца.

Нарочита депутација посетила је бана г. др. Кијурину, који је и сам ловац, умоливши га да посети ову приредбу, што је г. Бан обећао и ставио у изглед своју личну посету.

ИЗБОРИ У ОПШТИНИ МАЛА ВАШИЦА

Шид, 5 септембра. — У општини Мала Вашица одржани су општински избори. Листа ХСС добила је 238 а ЈРЗ 134 гласова. (Дан)

У СУБОТУ ПОЧИЊЕ ПОЗОРИШНА СЕЗОНА У СОМБОРУ

Сомбор, 5 септембра. — Народно позориште Дунавске бановине Кнеза Намесника Павла, које се већ месец дана налази у Сомбору, где је спремало репертоар за нову сезону, отвориће сезону у Сомбору у суботу, 7 о. м. Прва претстава је „Каплар Милоје“. За гостовање позоришта влада велико интересовање. (ДАН)

КЊИГЕ И ЛИСТОВИ

Стјепан Шикић: Скале и упуте службеничког пореза, Загреб, 1940. Ова књига садржи најновије измене и допуне у одредбама за наплату службеничког пореза. На врло прегледан начин, у њој су израчунати не само приходи по врстама (месечни, недељни и дневни) већ и 1% ванредни допринос, специјални допринос (војни), 2% епархиски и 10% патријаршиски прирез, 25% и 40% општински и градски, односно бановински прирез. Књига је штампана на финој хартији са лепим корицама и претставља одличан приручник за ликвидаторе личних принадлежности код државних, бановинских и градских надлештава, као и код приватних предузећа која за своје намештенике врше уплате службеничког пореза и осталих наведених дажбина на каси Пореских управа. Књига се може наручити од писца ,на адресу: Стјепан Шикић, Загреб, чековни рачун 31.735, ако се унапред пошаље износ од 20 динара. Књижари и препродавци имају 25% попуста.

ЧИТАНКЕ

Др. Бранка Магарашевића и Андрије Огњановића за II, III и IV разред основних школа

изашле су у издању Државне штампарије у одличној техничкој опреми. Све три Читанке одобрене су на основу мишљења Главног просветног савета С. Бр. 834, 833 и 650/1939 одлуком Г. Министра просвете IV бр. 9216, 9214 и 7036/1939. Укоричене књиге стоје 8, 10 и 12 динара.

Наруџбине се врше преко Стоваришта књига Државне штампарије, Београд, Црногорска улица број 1, уз унапред послат новац на чековни рачун код Поштанске штедионице бр. 56080, Београд.

Апелациони суд донеће 11 о. м. пресуду у парници г. др. Душана Бошковића против г. Саве Жана ради потраживања од 165,000 динара

Призивно веће Апелационог суда, чији је претседник г. Бранислав Марић, расправљало је јуче једну доста замршену парницу г. др. Душана Бошковића, адвоката из Панчева и бившег народног посланика, против г. Саве Жана, поседника из Панчева, кога заступа г. др. Димитрије Тополовачки, адвокат из Панчева.

Својевремено је г. Сава Жан, још 1923 године, био стављен у истражни затвор и тада је потписао хонорарно писмо г. др. Бошковићу на 350.000 динара у циљу да га извади из истражног затвора и да среди његове материјалне прилике. Сем тога се обавезао да ће г. др. Бошковићу дати један аутомобил. Међувремено се г. Сава Жан поравнао са својим повериоцима на бази од 25 од сто, па пошто није исплатио потраживање г. др. Бошковића, овај је против њега поднео тужбу суду ради 165 хиљада динара.

На јучерашњој расправи је г. др. Тополовачки доказивао да ова обавеза г. Жана нема правне важности, да се противи добрим обичајима и да је замењена једном каснијом обавезом и позвао се на читав низ сведока из Панчева и Земуна који би требали то да докажу.

Апелациони суд није донео пресуду, већ је донео одлуку да ће своје мериторно решење објавити 11 о. м. Г. др. Бошковића је на јучерашњем рочишту заступао г. др. Реља Трифковић.

За директора гимназије у Ср. Карловцима постављен је г. др. Сима Гроздановић

Г. Ћелап је постављен за директора Женске учитељске школе у Новом Саду

Сремски Карловци, 5 септембра. — За директора овдашње Државне реалне гимназије постављен је г. др. Сима Гроздановић, досадашњи директор Женске учитељске школе у Новом Саду. За директора Женске учитељске школе у Новом Саду постављен је г. Ћелап, досадашњи директор гимназије у Сремским Карловцима.

У СУБОТИЦИ ЈЕ ОТВОРЕНА И ТРЕЋА ПОТПУНА ГИМНАЗИЈА

Суботица, 5 септембра. — Одлуком министра просвете г. др. Антона Корошца, отвара се потпуна Друга мушка реална гимназија у Суботици. Рад у Другој мушкој гимназији почиње у овој школској години. Нова гимназија сместиће се у просторијама старе гимназиске зграде. Ова је по реду трећа гимназија у Суботици. Досада је у Суботици постојала Државна мушка гимназија и Државна женска гимназија.

У ДОРОСЛОВУ И ФИЛИПОВУ ОТВАРАЈУ СЕ ИНДУСТРИСКЕ РАДЊЕ ЗА ПРЕРАДУ КУДЕЉЕ

Београд, 5 септембра. — Министар трговине и индустрије потписао је дозволе за обављање двеју индустриских радњи за прераду кудеље, и то у Дорослову (Дунавска бановина) дозволу је добило предузеће „Браћа Негели и др.", а у Филипову (Дунавска бановина) предузеће „Гилих Јован."

Језива крвава туча на игранци у молској кафани

У крвавом обрачуну ножевима тешко су повређена два, а лакше три лица

Мол, 5 септембра. — У овдашњем хотелу „Централ" дошло је до грозног крвопролића, у коме су тешко избодена два млада човека, чији животи висе о концу, док су још три лица лакше рањена. Случај се десио на следећи начин. Као и обично, кафана је била препуна младежи, која се забављала играјући уз музику. Изненада, у кафанске просторије је ступио овдашњи угледни трговац Рајко Станишић са своја три друга. Станишић је био прилично напит. При изласку у дворište, дошао је у сукоб са једним непознатим младићем. У препирци, непознати је добио од Рајка шамар, који га је толико разјарио, да је овај извадио оштру каму, и снажно је сјурио Станишићу у леву страну груди. Тешко позлеђен, трговац се без крика срушио док је непознати мирно сео на своје место. Када су сазнали шта се догодило са Станишићем његови пријатељи су скочили да му похитају у помоћ. У општем хаосу није се знало ко кога туче. Ножеви су светлуцали, а чаше и столице се крхале. Ипак је најгоре прошао непознати, који је, мада грозно избоден, успео да спасе главу бекством. Сигурне смрти га је спасао Ваш дописник г. Коста Мачкашки, учитељ, који је у општој гужви ухватио за голи нож једног младића тако, да му је оштра сечица ножа исекла леву руку на три места.

У демолиран локал, убрзо је стигла полиција и месни лекари г.г. др. Балинт и др. Трлајић. Они су позлеђенима пружили и прву помоћ. Станишић је сместа пренесен у болницу, док непознати још никако није пронађен. По овом случају се води енергична истрага, јер су два живота у питању, док је њих троје лакше рањено. (Дан)

Претседник Београдске општине г. Јеврем Томић приредио је чај за претставнике штампе поводом објављивања монографије »Београд«

Београд, 5 септембра. — Јуче по подне,, у 18 часова, претседник Београдске општине г. Јеврем Томић приредио је чај претставницима домаће и стране штампе. Г. Томић је приредио овај чај у част предаје историско-културне монографије Београд, а поводом навршених 100 година откако је издат први закон за уређење градских општина.

Овом приликом г. Јеврем Томић одржао је поздравни говор у коме је изнео у кратким потезима тешкоће кроз које је прешла престоница Југославије. Многи су мучни дани и трагични били за Београд, много пута је Београд доживео да буде освајан од туђинца, али он се увек херојски борио. Зато је г. Томић одао захвалност браниоцима Београда а затим јавним радницима који су радили на монографији Београд. На крају свог интересантног и топлог говора замолио је претставнике штампе да прочитају књигу и да је прикажу преко својих листова читаоцима.

Пошто је г. Томић са сарадницима који су радили на овом делу разделио књиге, замолио је претставнике штампе да се послуже закуском која је у њихову част приређена.

Историско-културна монографија Београд заиста је најлепше дело које је до сада издато. Књига је писана топло и догађаји су приказани живо, изнете су све лепоте и дражи којима Београд стварно обилује. Дело је штампано не само на нашем језику, већ и на немачком и на француском и тако ће се омогућити странцима да упознају Београд онакав какав је, достојно и у опреми која чини част издавачима и онима који су омогућили да се дело публикује.

Претставници штампе читав сат и по су остали у пријатном разговору са претседником и осталим члановима градског већа.

Ж. У.

Издаје се

под закуп 15 јутара оранице у Новом Саду у потесу „Мртваљош" код Шилићевих салаша. Информације даје Др. Петар Араницки, адвокат, Нови Сад. Железничка 1 од 8-12 пре подне.

ПРОДАЈА ПЛАЦЕВА

13 плацева и једну приземну кућу на Темеринској улици бр. 123 продаје

Српска трговачка банка д. д.

у Новом Саду.

Услови плаћања су повољни.

—о—

Ближа обавештења могу се добити у банци сваког радног дана.

ИЗВРШНИ ОДБОР СДС САСТАЈЕ СЕ 7 О. М. У БЕОГРАДУ

Београд, 5 септембра. — У суботу, 7 о. м., одржаће се у Београду седница Извршног одбора СДС. Седници ће претседавати претседник одбора, сенатор г. Вељеслав Вилдер, који је јуче у Купинцу посетио г. др. Мачека и с њиме дуже конферисао. На седници ће се решавати о актуелним политичким питањима и донеће се потребни закључци.

УТВРЂЕНЕ СУ МАКСИМАЛНЕ ЦЕНЕ МЕСУ У НОВОМ ВРБАСУ

Нови Врбас, 5 септембра. — Пошто су месари у Врбасу обуставили клање, Среско начелство је утврдило максималне цене месу. Свињско и телеће месо стајаће 14—16, говеђе 12 а маст 22 динара по килограму.

ПРИВРЕДНЕ ВЕСТИ

„Сидост-Ехо“ о совјетско-југословенским привредним односима

Беч, 5 септембра. — Овдашњи привредни лист „Сидост-Ехо“ пише: „У Београд је пре извесног времена стигла стална совјетска трговинска делегација од чије се активности у југословенским привредним круговима очекивао нагли развитак робне размене са СССР. Привредни споразум закључен у Москви у мају о. г. дао је у Југославији повода мишљењу да ће се СССР појавити као добављач сировина свуда тамо где су у вези са медитеранским блокадом наступиле потешкоће. У првом се реду рачунало са тиме да ће из СССР долазити памук и каучук, као и нафта, а можда и камени угаљ у великим количинама. Утолико је сада у Београду веће изненађење уколико се даље затеже са овим лиферацијама. Као једини конкретан резултат московског споразума за сада се може узети чињеница што совјетски филмови могу поново долазити у Југославију. Међутим, њихово плаћање предвиђено је преко бугарског платног промета. С обзиром на велика очекивања која су у Београду везивана за московске преговоре за сада је ово свакако мало, нарочито када југословенска привреда потребује много хитније друге увозне артикле.

—о—

ОБИЛАН РОД ШЕЋЕРНЕ РЕПЕ У ТУРСКОЈ

Истамбул, 5 септембра. — Накнадно се сазнаје да ће овогодишњи род шећерне репе у Турској бити нарочито повољан. Површина засађена овом репом, обухвата неких 40.000 хектара, према 37.000 хектара у 1939 години и према 25.000 хектара просечних у току последњих година.

НЕМАЧКЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ МАШИНЕ ЗА РУМУНИЈУ

Букурешт, 5 септембра. — Овогодишње лето открило је велике недостатке у румунској пољопривреди. Жетва је могла да буде много већа да је било више радне снаге и да је било доста пољопривредних машина. Немачка је јако заинтересована у пољопривредној производњи Румуније и стога је предложила румунској влади да испоручи допунски већи број пољопривредних машина. До наредног пролећа биће у Немачкој поручено таквих машина у износу од више стотина милиона леја.

НЕСТАШИЦА СТАКЛА У ТУРСКОЈ

Истамбул, 5 септембра. — У Турској се осећа све већа несташица стакла и стаклене робе. Услед тога како у Истамбулу, тако и у многим другим градовима у Турској затворене су многе стакларске радње.

НЕЋЕ СЕ ОБНАВЉАТИ ПРЕМИЈА ЗА ИЗВОЗ ЈАЈА

Београд, 5 септембра. — Као што је познато, истекао је рок до кога је било предвиђено премирање извоза јаја помоћу трансферних динара са 10 од сто. Удружење извозника јаја поднело је молбу да се ова премија продужи. Међутим, сада ДАН сазнаје са добро обавештене стране да је Девизни одбор при Народној банци одлучио да се премирање не продужи. Као образложење наводи се да су цене данас тако високе и чврсте да не постоји никакав реалан разлог за продужење премије. ДАН сазнаје да се проучава могућност укидања премирања и још неких других артикала.

ФЕЉТОН »ДАНА«

МАЛЕРОЗАН ДАН

Естел Кадиц

То се догодило у малерозан дан. Да је Дези знала шта јој је судбина тог дана спремала не би ни устајала, већ би се боље замотала у јорган и продужила спавање. Можда баш због тога је тога јутра, будећи се и рекла: „Ах, имам времена, полежаћу још мало!“ Знала је тачно колико јој је требало да се обуче и да оде до бироа.

Кад је будилник зазвонио било је таман времена да све то постигне и стигне у 8.30 на рад. Али нешто ју је неодољиво још задржавало у кревету: „Ако не доручкујем, уштедићу пет минута!“ и увуче се још дубље под покривач.

Изгледало јој је да је само после неколико минута отворила очи. Али кад погледа на сат са запрепашћењем виде да је прошло пола сата. То значи да је опет у задоцњењу.

Аутобус је лагано залазио за угао баш кад је Дези излазила из куће. Могла би да потрчи до идуће станице и да га ухвати. И она потрча, али у томе кола пођоше брже. И већ Дези хтеде да напусти даље трчање кад кола одједном стадоше.

Сва задувана стиже до аута. Али баш кад је хтела да ускочи, један дебељко је одгурну и кола нагло кретоше.

Када је дошла у канцеларију шеф јој је учтиво и хладно наговестио да је ово „последњи пут“. То јој је непрестано зујало у ушима, тако да је у једно хитно писмо и нехотице убацила „ово вам је последњи пут“. Можда је томе био узрок и то, што се са гладним стомаком не може баш најбоље радити.

Једва је дочекала пола шест, радосна што је овај дан завршен. Није ни слутила шта је још тога дана чека.

Кад је хтела да уђе у аутобус један господин је пропусти, али ускачући нагази је на ногу. Ах! што је болело! Сузе су јој текле од силних мука. Није могла више да издржи стојећи већ на првој станици сиђе и пође пешице.

Није прошла ни стотину метара храмајући. Нога је толико болела да је морала сести на једну клупу.

— „Вама је тешко, могу ли вам што помоћи?“ Чу поред себе један мушки глас.

Дези подиже главу и опази поред себе једног младог човека. Али каквог човека! Онаквог о коме је одувек сањала. Али и поред свега тога одговори му набусито:

— Хвала лепо! Добро ми је! Није ми ништа, оставите ме, молим вас!

— Видео сам да храмате.. да сте једва дошли до клупе.. ипак бих вам могао помоћи.

Хтеде опет да му још грубље одговори, али се ипак уздржа и поред свих болова, насмеши се пријатно и рече му:

— Ах! опростите што сам била малочас груба! Сва поцрвене при помисли да је увредила човека о коме је целог века сневала.

— Могу ли поћи са вама? помоћи ћу вам?

Растојање до куће прешли су доста брзо иако су се једва мицали. Вече се лагано спуштало. Али зар није ноћ и створена за романе? Звезде су светлуцале више њихових глава.

Успут је мислила: „Да ли ће потражити да се још који пут видимо? Шта ћу му рећи ако ме упита? Али ако ме потражи, шта онда?

Кад су се пред кућом растајали он јој рече:

— Надам се да ћемо се још видети, ја станујем у оближњој кући.

Намах је прође нога, била је сва озарена.

— А, ви сте сусед, што се прошлог првог доселио! Нисам вас познала. О па ми смо комшије, још се можемо спријатељити!

Зашто да не? Луј̇за је и онако увек сама.

— Луј̇за! понови Дези готово махинално.

— Да, моја жена.

— Па, јест.. можемо! процеди Дези кроз зубе, јер јој је сад њена нога почела страховито да сева.

—о—

У пари реда...

Спортске вести са свих страна

У Загребу, на Краљев рођендан, одиграће се две утакмице за првенство Хрватске лиге, и то између Грађанског Ск Сплита те Славије (В) и Железничара.

Г. К. Нинковић водиће у петак лигаутакмицу Славија—Војводина, у Сарајеву.

Новосадски С. к. Борац играо је у Будисави где је после лепе игре победио тамошњи БСК са 3:2. У недељу Борац игра у Илоку са Олимпијом.

У Дебељачи одиграће се у недељу првенствена утакмица између два стара ривала, Спарте и Славије, из Ковачице.

ШАХ

ПОЧЕЛА ЈЕ ПРОСЛАВА ДЕСЕТОГОДИШЊИЦЕ ГРАФИЧКОГ ШАХ КЛУБА У ЗАГРЕБУ

Загреб, 5 септембра. — Почела је прослава 10-огодишњице Графичког шах клуба у Загребу. Почела је појединачним турниром графичких првака Београда, Љубљане, Новог Сада, Осијека, Сарајева и Загреба за наслов првог графичког шаховског мајстора у Југославији. У првом колу постигнути су следећи технички резултати: Драшић (Загреб)—Собовић (Сарајево) 1:0, Милер (Осијек)—Хрен (Љубљана) 1:0, Рајтер (Нови Сад)—Ђорђевић (Београд) 1:0. За турнир који се игра сваки дан пре подне од 8.30 часова влада живо интересовање те борбу прати велики број љубитеља шаховске игре. У 2 колу састају се Драшић—Рајтер, Хрен Собовић, Милер—Ђорђевић. Даљи програм прославе Графичког шаховског клуба, која се изводи у оквиру 70-огодишњег јубилеја Савезне графичке организације у Загребу, попуњен је лепим шаховским приредбама за које такође влада велико интересовање међу шахистима. У првом реду 6 о. м. у 15 часова, играју интернационални мајстори гг. В. Вуковић и проф. Љ. Асталош пансимултану продукцију на 40 плоча. Сама прослава Графичког шах клуба обавиће се у недељу, 8 о. м., у 14 часова, приредбом Графичког момчадског брзопотезног турнира за првенство Југославије уз суделовање по пет учесника из Београда, Љубљане, Новог Сада, Суботице и Загреба. И за ову прву приредбу влада међу шахистима целе земље велико интересовање. Ц.

Модерно реновирана, проширена и преуређена

ЕЛИТ

КАВАНА-БАР

преко пута Поште

Од првог нов артистички програм. нова музика у кавани и бару

На новосадским пијацама поврће и воће продаје се по претерано високим ценама

На новосадској зеленој и воћној пијаци влада незапамћена скупоћа, која надмашује све досадашње.

Примећује се велика тражња масти, јер трговци и приватници долазе у великом броју из пасивних крајева, да би се овде снабдели. Ови купци не питају много за цену масти и осталих животних намирница. Велика тражња неповољно утиче на развој цена, тако да становништво, поред поскупљених индустриских артикала, абнормално скупо плаћа и животне намирнице.

Радници и чиновници нису више у могућности да сваки дан купују месо. Поред скупог хлеба, потрошачи нису у могућности да на зеленој пијаци набаве бар јевтино вариво, као што је то био случај у ранијим годинама. Иако је понуда велика, цене су ипак високе. Због тога је само мали део грађанства у могућности да спреми зимницу. На зеленој пијаци све ове артикли су поскупили абнормално. Плаћа се често и четворострука цена према прошлогодишњој.

Јула месеца патлиџан се продавао 2.50 динара по килограму. Домаћице су рачунале да ће цене пасти. Међутим, оне су се преварили. У последње време било је дана када су пољари патлиџан продавали и по 4 динара! Прошле године цена патлиџану била је 0.60—0.70 динара, а данас се најслабији квалитет наплаћује са 3 динара по килограму!

Исти је случај и са краставцима. Прошле године су произвођачи продавали краставце за 8—10 динара сто комада, а ове године за исту количину наплаћују 40 динара. Паприке бабуре прошле године су стајале 8 динара сто комада, а ове године 10—20 динара! Лукац се продавао прошле године за 0.60—0.70, а ове године за 1.50 динара по килограму. Исти је случај и са кромпиром, чија се цена, према прошлој години, удвостручила и износи око 2 динара.

Цене осталом поврћу су исто тако абнормално високе.

Исти је случај и на воћној пијаци. Цене су према прошлој години превисоке, тако да сиромашнији слојеви грађанства уопште нису у могућности да купују воће чак ни за децу.

Што је најжалосније, онима који највише осећају ову скупоћу не служи као утеха ни то да ће зиму бар провести у топлој соби, јер највећи број грађана још није био у могућности да набави гориво дово.

БИБЛИОТЕКЕ И МУЗЕЈИ

Библиотека Матице српске отворена од 8—12 и 15—17 часова. Музеј Матице српске отворен од 11—12 часова.

*

КУДА ЋЕМО ВЕЧЕРАС?

БИОСКОПИ:

АПОЛО: Волга, Волга...
ОДЕОН: Била сам пустоловка
РОЈАЛ: Не знају шта чине
РЕКС: Франкенштајнов син
УРАНИЈА: Гиљотина чека

*

БУКОВИЧКА МИНЕРАЛНА ВОДА „Књаз Милош" Ш. Д. Б. НОВИ САД, Краља Александра 21. Телефон 20-29 и 32-42. — Код филијала: СОМБОР Телефон 69. — СМЕДЕРЕВО: Телефон 47, КРАГУЈЕВАЦ: Телефон 88 и ЧЕТРОВГРАД Телефон 169. РУМА Телефон 39 и БЕЛА ЦРКВА Тел. 10.

*

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

Од 31 августа до 6 септембра

Апотека Алексић Мр. [illegible] Трг Косте Трифковића бр. 5. Телефон 25-81.

Апотека Дивилд Мр. Јоце, Булевар Краљице Марије 7. Телефон бр. 32-00.

*

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ, УМРЛИ

Рођени су: Магдалена, кћи Карла Бубенхајмера, прив. чиновника, и Матилде Лангерман. — Милан, син Стевана Бајића, ратара, и Данице Крстић. — Мушко дете, Милоша Радосављевића, градског чиновника, и Емилије Марић. — Женско дете, Мирка Поповића, месар помоћника, и Бориславе Савић. — Женско дете, Лазара Јуричка, кројача, и Марије Древеншчек. — Женско дете, Вере Сланчек, конобарице. — Мушко дете Душана Станкића, надничара, и Руже Путник. — Мушко дете, Матилде Менхарт, надничарке. — Женско дете, Ружице Блечић, домаћице. — Драгутин, син Душана Гајера, фотографа, и Ане Сурдучки. — Милица, кћи Златоја Недића, таљигаша, и Софије Станков. — Женско дете, Јована Симентића, чиновника, и Милице Григорин.

Венчани су: Јован Бичкеји, радник, и Катарина Гленчир. — Јосип Фидлер, трговац, и уд. Каталин Барцал. — Владимир Бијелић, полиц поднаредник, и Ангелина Дичеко. — Љубомир Брзак, ратар, и Живка Влаовић. — Никола Максић, радник и Елизабета Сабо.

Умрли су: Невена Амицић рођ. Божин, домаћица, 44 год. — Јован Узелац, крзнар, 89 год.

НОВОСАДСКА БЕРЗА

Нови Сад, 5 септембра.

ПШЕНИЦА: Уредбом утврђене цене

ЈЕЧАМ: бачки и сремски 345—350, бачки и сремски пролетни 415—20.

ЗОБ: бачка и сремска 305—310, славонска 305—310

КУКУРУЗ: бачка к. д. 395—400, паритет Вршац 392.50—395, паритет Инђија 395—400.

БРАШНО ПШЕНИЧНО: са подручја Дунавске бановине, франко млин, вагон или шлеп, без скупног пореза на пословни промет и без врећа: 0гг, 0г 0 и грис 723—728, 70% просејано, хлебно брашно 358—358.

МЕКИЊЕ: са подручја Дунавске бановине, франко млин, вагон или шлеп, без скупног пореза на пословни промет и без врећа: 180—180.

ПАСУЉ: бели бачки 2% без врећа к. д. 477.50—482.50, бели сремски 2% без врећа к. д. 477.50—482.50.

Сутра 6 о. м. неће бити берз. састанка.

ПЛАЦ У РИБЊАКУ

на врло лепом месту хитно и јефтино се продаје. Упитати власника, Рибњак 1/3. (6025)

Министарски савет је прописао Уредбу са законском снагом о Српској православној гимназији у Новом Саду

Уписи се врше сваког дана до 15 овог месеца

Као што смо већ јавили, после паузе више од две деценије, у овој школској години почеће поново настава у Српској православној гимназији (класичног смера) у Новом Саду. Министарски савет донео је Уредбу са законском снагом о организацији и пословању школе, на основу које Српска православна гимназија у Новом Саду има право јавности. Ова Уредба достављена је ових дана Патронату гимназије, коме, као што је познато, стоје на челу патријарх српски г. др. Гаврило, епископ бачки г. д. др. Иринеј и директор Мушке реалне гимназије „Краља Александра Првог" г. др. Бранко Магарашевић.

У Српску православну гимназију у Новом Саду примаће се само одређени број ученика, како би настава у њој могла тећи нормалним путем и како би био осигуран што већи успех у њезином раду. Уписи у ову гимназију врше се свакога дана, до 15 о. м., од 9 до 11 часова пре подне, у згради Мушке реалне гимназије „Краља Александра Првог" код директора г. Душана Јованова. У први разред биће примљено највише 40 до 50 ученика, јер управа гимназије настоји да спречи уписивање ученика преко законом дозвољеног броја, како се то досад често дешавало у разним средњим школама.

Најзад, обавештени смо да се у ову гимназију, пошто је то једина школа класичног правца у Новом Саду, примају ученици без обзира на школску територију и националну и верску припадност, као што се то чинило и у предратно време. Интересовање за ову школу је велико. На уписивање, које је већ отпочело, долазе ученици из разних крајева.

Први пут у Новом Саду!!!

Популарни и омиљени београдски

САЛОН-ЏАЗ-КВИНТЕТ „МЕЛОДИ"

са овим оркестром наступа одлична певачица севдалинки и шлагера, љубимица београдске публике и и симпатија посетилаца ресторана „ИМПЕРИЈААЛ" у Београду

„МАЛА БЕОГРАЂАНКА"

госпођица МИЛЕА ЛАЗАРЕВИЋ

у ресторану „СПОМЕН-ДОМ"

почев од 3 септембра 1940.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Претседник општине г. др. Милош Петровић отпутовао је данас званичним послом у Београд.

Г. Коста П. Миросављевић, бивши претседник општине, приложио је Колу српских сестара у Новом Саду 2000 динара за изградњу друштвеног дома. Управни одбор Кола и овим путем захваљује најтоплије племенитом дародавцу.

КЊИГЕ ЗА СВЕ ШКОЛЕ

ШКОЛСКИ ПРИБОР најбољег квалитета повољно се могу набавити код фирме:

КАРДОШ књижара и папирница члан „Поверења"

НОВИ САД, Краља Петра II. 25.

Филхармониски одсек Музичког друштва у Новом Саду отпочеће са радом у уторак увече, у 20.30 часова у друштвеним просторијама, Трифковићев трг 3/I, којом приликом ће се одржати већ комплетна оркестарска проба. Умољавају се чланови да пробе изволе редовно посећивати, пошто је први концерт, због одласка диригента на војну вежбу, предвиђен већ за 26 септембар, са следећим програмом: Јенко Даворин: Свечана Увертира, Хајдн: Челоконцерт (солиста г. Виецоли Марцело, италијански мајстор) и Шубертова Трагична Шсимфонија. Из секретаријата.

НОВОСАДСКИ ЕПИГРАМИ

Даће плода — „Југошкода"...

Кланице се проблем креће,
— Е, то нам је свима мило —
Понуду је Градско веће
„Југошкоде" прихватило.

Градска брига кад се води
Резултат је свагда исти:
Некоме ће то да шкоди,
А некоме да користи...

Аб.

Човек избоден ножем у гостиони „Црвени петао" неће да ода име нападача

Ноћас, око 23 часа, дошло је до крваве туче у Саве Вуковића улици, пред гостионицом код „Црвеног петла". Ножем је избоден на руци и грудима Петар Стеван, 33-огодишњи радник. Повређени радник није хтео да изјави ко га је ранио. Истрага се води.

—ооо—

ПОВИШЕНЕ СУ ЦЕНЕ И ПИВУ

Пивари, позивајући се на опште поскупљење, повисили су цену пиву за 100 динара по хектолитру. С обзиром на ово повишење, Удружење угоститеља известило је своје чланове да од данашњег дана пиво у чашама од три деци точе за 3.50 динара. Цена експорт пива од данашњег дана биће 4.50 а црног и специјалног 5.25 динара по флаши.

Вечерас, у 18 часова, у Спомен-дому

предавање са пројекцијама о теми:

„ОДБРАНА ОД ПАДОБРАНАЦА И ВАЗДУШНИХ ДЕСАНАТА"

Новосађани, дођите сви на ово предавање!

Улаз је слободан и бесплатан.

МЕСНИ ОДБОР

за одбрану од напада из ваздуха

Упозорење

страним држављанима стално настањеним у Новом Саду

Из Управе полиције замољени смо да објавимо следеће:

Сви страни држављани, који стално бораве у Новом Саду, треба да — уколико то већ нису учинили — до 20 о. м. подигну код Управе полиције, за време званичних часова у соби број 14 (2 и 3 шалтер), нове укоричене и са фотографијом провиђене легитимације, пошто картонски обрасци, на којима су раније уношене дозволе боравка, више не важе.

Приликом тражења ових легитимација, којима се у назначеном року имају снабдети сви страни држављани као и њихове жене, потребно је да сваки од њих допринесе једну своју новију фотографију те да најтачније испуни формулар молбе, којом се тражи издавање легитимације. Ови формулари добијају се код Управе полиције у соби број 14 (2 и 3 шалтер).

ВЕЧЕРАШЊЕ ПРЕДАВАЊЕ У СПОМЕН-ДОМУ О ПАДОБРАНЦИМА И ВАЗДУШНИМ ДЕСАНТИМА

Месни одбор за пасивну заштиту града Новог Сада од непријатељског напада из ваздуха приређује 5 септембра, о. г., у великој дворани Спомен-дома, у 18 часова предавање о теми „Одбрана од падобранаца и ваздушних десаната" са пројекцијама. Предавач је ваздухопловни поручник г. Момчило М. Максимчев. На ово интересантно и корисно предавање Месни одбор позива грађанство града Новог Сада, како би се оно упознало са овим начином ратовања и знало предузети потребне мере заштите. Исто се тако позивају сви чланови екипа: Обавештајне, санитетске, техничке, хемиске, пожарне и полициске службе, који имају легитимације, да безусловно присуствују овом предавању. Сва предузећа, особито она која раде за земаљску одбрану, треба да пошаљу вође своје пасивне одбране на ово предавање, како би у духу сугестија могли допунити свој план корисним мерама и у овом погледу. (Из Месног одбора)

ХОТЕЛ СЛОБОДА

од данас сваког дана

СЕНЗАЦИОНАЛНИ

ВАРИЈЕТСКИ ПРОГРАМ

у ресторану хотела

ПОВЕДЕН ЈЕ ПОСТУПАК ПРОТИВ СТОВАРИШТА „ЈУГОБРУНЕ" КОЈЕ ЈЕ ПРИКРИЛО 500 ТУБИ ПЛАТНА

Поднесена је пријава против фабричког стовариштa „Југобруне" из Краља, према којој је ова фирма одбила да прода једној муштерији порхет, иако га има на стовариштy у великој количини. Чиновник Управе полиције извршио је претрес у стовариштy фирме и тамо пронашао 500 туби порхета од по 25 метара. Тужба против фирме „Југобруна" упућена је Среском суду.

VI МЕЂУНАРОДНА
ПОЉОПРИВРЕДНО-СТОЧАРСКА ИЗЛОЖБА И САЈАМ
одржаће се у Младеновцу од 14 до 17 септембра о. г.
Посетиоци уживају попуст од 50% на државним железницама.

АПОЛО
Премијера највећег шлагера словенске уметности
Волга, Волга...
Г. АЛЕКСАНДРОВ, И. ДУНАЈЕВСКИ и ЉУБА ОРЛОВА

ОДЕОН
Приказује велику француску премијеру
БИЛА САМ ПУСТОЛОВКА
у гл. улогама: Мона Гоја, Жан Мира

РОЈАЛ
СОЦИЈАЛНИ ФИЛМ
БЕСПРИЗОРНИ
НЕ ЗНАЈУ ШТА ЧИНЕ
(КАЉУЖА ВЕЛИКОГ ГРАДА)

РЕКС
Часови језе, страве и мистерија...
ФРАНКЕНШТАЈНОВ СИН
БОРИС КАРЛОВ

УРАНИЈА
Данас у 3, 5, 7.15
ГИЉОТИНА ЧЕКА
у 9.15 премијера
ДИВЉУША
Толнаи Клари, Грегуш З., Маљ Гере

МАЛИ ОГЛАСИ

ТРОКАТНИЦА
нова, ослобођена пореза са 112.800 дин. годишње кирије на продају за 1,400.000 дин. Извештај даје адвокатска канцеларија др. Павласа, Железничка ул. бр. 10. (6004)

МЕБЛИРАНА СОБА
са засебним улазом издаје се за 15 септембар у Јована Суботића, 7. (6012)

ПРОДАЈЕМ ЛЕПИ ДВОРАЦ
са господарским зградама, водовод, инвентар, са цца 70 јут. земље (ораница, ливада, виноград, шума, воћњак, парк) усред села на цести и железничкој станици.
Власник: Иван вл. Сакач, Миклеуш (Славонија) (6016)

ЛЕПЕ ГОТОВЕ БУНДЕ
сва остала крзна, примам оправке и преоправке. Моргенштерн, Кр. Петра Другог, 16. (6019)

ЗА ОДМАХ
тражи ученицу фото „Иван", Нови Сад, Краља Петра Другог 24. (602)

ПРОДАЈЕМ
плац, по квадратном метру, врло јевтино, једну кућу ћошак са четири стране и локалом. Упитати Краљевића Марка 18. (6015)

СПОРТ

Уочи четвртог кола Српске лиге

Уместо у недељу, Војводина већ у петак игра са Славијом у Сарајеву

Као што смо у јучерашњем броју „Дана" саопштили, Српски лоптачки савез донео је одлуку да се четврто коло првенства Српске лиге уместо у недељу, има одиграти већ у петак, на Краљев рођендан, а пето одмах у недељу. Ма да су неки клубови са овом променом незадовољни, промена термина ипак ће се остварити, јер октобра треба да почну утакмице за „Велики куп."

Новосадска Војводина, која у петак гостује у Сарајеву, налази се изнимно у врло тешком положају. Она има после напорног пута да издржи тешку, и то врло тешку борбу са оштрим тимом Славије и да одмах затим отпутује у Београд, где према новом распореду треба да се огледа с БАСК-ом. Као што се види, новосадски лигаш има разлога да буде незадовољан са овом изненадном променом, јер „црвени", који су раније могли да рачунају на бар два бода с БАСК-ом, сада губе изгледе на ове бодове. Пет дана ван куће, на заморном путу, а после једне веома тешке борбе у Сарајеву, нису безначајне околности које иду на штету путујућег клуба. Одлука Савеза наишла је с тога у свим објективним спортским круговима на врло неповољне коментаре.

Тим Војводине играће у Сарајеву односно у Београду вероватно у овом саставу: Плац, Мајтан, Попеску, Хас, Пожега, Живковић, Марјановић, Шосбергер, Рогић, Манојловић и Велкер. Резерва П. Немс.

Истога дана играће и остали лигаши, и то: у Београду: БСК—Јединство и Југославија—БАСК; у Скопљу: Грађански—ЖАК и у Борову: Бата—Југославија (Ј).

У ПЕТАК ПРИЈАТЕЉСКА УТАКМИЦА С. К. ЦЕМЕНТ—ВОЈВОДИНА Б) ТИМ НА ИГРАЛИШТУ „КАРАЂОРЂЕ" У НОВОМ САДУ

У петак, на Краљев рођендан, одиграће се у Новом Саду, на игралишту „Карађорђе", пријатељска утакмица између С. к. Цемента, из Бечина и Б) тима Војводине.

С. к. Цемент, који је прворазредни клуб, долази са својим најбољим тимом, а Б) тим Војводине наступиће у врло јаком саставу, у којем ће бити: Черић, Ђурић, Симин, Мустагрудић, Бајазет, Сурлић, Ј. Јовановић, Молнар, Трифуновић Брзак и Матеовић.

Утакмица почиње у 16 часова, а пре игра НАК—Војводина, подмлатци, у 14.30 ч. Улазница за сва места без разлике 4 дин.

ЗА ПРОДАЈУ
гласовир, плински апарат за врућу воду, особито прикладан за фризерски салон, кућанство итд. Упитати под бр. (6013)

САМОСТАЛНОГ ФИРМОПИСЦА
тражим одмах за стадан посао. Јавити се: Приватни Савез, Нови Сад, Краља Петра Другог 13. (6014)

51 ЈУТРО
оранице код Гардиноваца по јутру дин. 15.000 хитно за продају. „Посреднички Биро", Нови Сад, Железничка 1. (6022)

ПРОДАЈУ СЕ ХИТНО
због селидбе две куће у Арсе Теодоровића бр. 3 и Достојевског бр. 2 из слободне руке. Упитати: Арсе Теодоровића бр. 3. (6023)

РАДИО МЕХАНИЧАР
перфектан и који се разуме у електромеханику — тражи се за одмах. Упитати Администрацију листа под бројем (6024)

Распоред првенства најмлађих

Првенствене утакмице подмлатка у Новом Саду почињу у недељу

8 септембра: НАК—НФК предутакмица утакмици другог разреда Рапид—Гвожђар, у 9.15 (игр. НАК-а); СК Текстил—Истра, у 8 час.; Војводина—Рапид, у 9,15 час., и Раднички Трг. омладина, у 10.30 час., игралиште Трг. омладине.

15 септембра: Раднички—СК Текстил предутакмица утакмици првог разреда, у 13 ч.; Трг. омладина—НФК, у 8.15 час.; НАК—Војводина, у 9.30 час., и Истра—Рапид, 10.45 час., игралиште НАК-а.

22 септембра: Раднички—Рапид, у 8.15 час.; НАК—Текстил, у 9.30 час., игралиште НАК-а, Истра—НФК, у 8.15 час., и Војводина—Трг. омладина, у 9.30 час., игралиште ЖСК-а.

29 септембра: Војводина — текстил, предутакмица утакмици Ј. Макаби — Словачки; НФК—Раднички, у 8.15 ч.; Рапид—НАК, у 9.30 час., и Трг. омладина—Истра, у 10.45 час.; игралиште НАК-а.

6 октобра: Раднички—Војводина, пред утакмица лигашкој утакмици; НФК — Рапид, у 8.15 час.; НАК—Истра, у 9.30 час., и Трг. омладина—Текстил, у 10.45 час., игралиште НАК-а.

13 октобра: Војводина—НФК, игралиште „Карађорђе", у 9.30 час.; Текстил—Рапид, у 8.15 час., НАК—Трг. омладина, у 9.30 час., и Истра—Раднички, у 10.45 час., игралиште НАК-а.

20 октобра: Војводина—Истра, предутакмицу лигашкој утакмици; Текстил—НФК, у 8.15 час.; НАК—Раднички, у 9.30 час., и Рапид—Трг. омладина, у 10.45 час., игралиште НАК-а.

ТЕНИС

У Београду је отпочео интернационални тенис турнир за првенство Југославије

Београд, 5 септембра. — Данас почиње интернационални тениски турнир за првенство Југославије, који приређује Српски тенис савез под највишим покровитељством Њ. В. Краља Петра Другог. У управи турнира налазе се, као почасни претседници гг. Драгиша Цветковић, претседник владе, др. Антон Корошец, министар просвете Александар Цинцар-Марковић, министар иностраних послова, Душан Пантић, министар физичког васпитања народа и претседник Београдске општине г. Јеврем Томић. Претседник управе турнира је маршал Двора г. Бошко Чолак-Антић, а потпретседници су гг. Сава Грујић, потпретседник Српског тенис савеза, и Петар Вучковић и Драгољуб Велизарић, потпретседници Српског тенис савеза.

Такмичари ће се борити за прелазни пехар Њ. В. Краља, који ће прећи у трајно власништво оног играча који га освоји три пута по реду или пет пута преко реда. Предвиђене су ове утакмице: господа појединце, даме појединце, господа удвоје, господа и даме удвоје, господа појединци друге категорије и јуниори.

За учеснике и посетиоце ових тениских утакмица које ће трајати до 8 о. м. одобрен је попуст од 50 од сто на државним железницама. (Дан)

—o—

У недељу се настављају борбе у првом Б) и другом разреду НЛП-а

У недељу се настављају првенствене борбе у првом Б) и у другом разреду Новосадског лоптачког потсавеза. Састају се ови противници:

У првом Б) разреду:

у Бачком Петровцу: Словачки—Слога;
у Новом Саду: Макаби—НФК;
у Ст. Пазови: Штефаник—Сремац;
у Бељини: Семберија—Славија, и
у Врднику: Рудар—ЛСК.

У другом разреду:

У Пашићеву Обилић—Јаношик; у Б. Петровцу Славија — Конкордија; у Темерину ТСК—Дунав; у Кисачу Татра—Славија (Н. Сад); у Новом Саду ЖСК—Хајдук и Рапид—Гвожђар; у Госпођинцима Југославија—Бачка; у Шајкашу Борац—Шајкаш; у Кађу Југовић—Грађански; у Петроварадину Јелачић—Венац; у Ср. Каменици Фрушкогорац—Зрињски; у Инђији Раднички—Стражилово; у Руми Раднички—Трговачки; у Шапцу Раднички—Подриње и у Срем. Митровици МСК Раднички—Занатлија (Шабац).

Власник за ДАН к. д.: Лазар АТАНАЦКОВИЋ. Краља Петра 9.
Ротациона штампа: ДАН к. д., штампарско-издавачко предузеће, Краља Александра, 7